

24/01/2024

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

8	0	0	9
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	0	1
---	---	---	---

B.Ed. (Gen.) 1st Semester

(2123)

PEDAGOGY OF ECONOMICS (In all Mediums)

(Same for USOL Candidates of 1st Sem.)

Paper-P-1.1/1.2 Opt. (IV)

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 40

Note :— Attempt ONE question each from Units I to IV. Unit-V is compulsory.

UNIT-I

1. Explain the relationship of Economics with Geography and Science. 4+4
2. Why is it necessary to have well defined aims and objectives for teaching of Economics ? Discuss the aims of teaching of Economics at secondary level in the light of NCF-2005. 2+6

UNIT-II

3. Explain the steps of Project Method of teaching with examples. 8
4. Discuss Brain-Storming and Jurisprudential Enquiry techniques of teaching Economics. 4+4

UNIT-III

5. Define the term 'Curriculum'. Explain the role of curricula in the development of economic values and critical thinking. 2+6

6. What is professional growth ? Discuss its importance for teaching of Economics. 2+6

UNIT-IV

7. Why is agricultural sector deemed to be the backbone of Indian economy ? 8
8. Discuss the major reasons for poverty in India. Explain some measures which have been taken by the Indian Government to remove poverty. 4+4

UNIT-V

9. Short answer type questions :
- (a) Scope of Economics. 2
- (b) Cooperative learning method. 2
- (c) Qualities of a good text book. 2
- (d) Contribution of tertiary sector in the economic development of India. 2

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- यूनिट I से IV तक प्रत्येक में से एक प्रश्न करें। यूनिट-V अनिवार्य है।

यूनिट-I

1. भूगोल और विज्ञान के साथ अर्थशास्त्र का संबंध स्पष्ट करें। 4+4
2. अर्थशास्त्र के शिक्षण के लिए सुस्पष्ट तथ्यों एवं उद्देश्यों का होना क्यों आवश्यक है ? NCF-2005 के आलोक में माध्यमिक स्तर के अर्थशास्त्र के शिक्षण के उद्देश्यों पर चर्चा करें। 2+6

यूनिट-II

3. शिक्षण की प्रोजेक्ट पद्धति के धरणों को उदाहरणों सहित समझाइये। 8
4. अर्थशास्त्र पढ़ाने की विचार-संघन और न्यायशास्त्रीय जांच तकनीकों पर चर्चा करें। 4+4

यूनिट-III

5. 'दूरचर्चा' शब्द को परिभाषित करें। आर्थिक मूल्यों और आलोचनात्मक सोच के विकास में पाठ्यक्रम की भूमिका की व्याख्या करें। 2+6
6. व्यावसायिक विकास क्या है ? अर्थशास्त्र के शिक्षण के लिए इसके महत्व पर चर्चा करें। 2+6

यूनिट-IV

7. कृषिगत क्षेत्र को भारतीय अर्थव्यवस्था की रीढ़ क्यों माना जाता है ? 8
8. भारत में गरीबी के प्रमुख कारणों की चर्चा करें। गरीबी दूर करने के लिए भारत सरकार द्वारा उठाए गए कुछ उपायों की व्याख्या कीजिये। 4+4

यूनिट-V

9. लघुउत्तरीय प्रकार के प्रश्न :
- (a) अर्थशास्त्र का दायरा। 2
- (b) सहकारी शिक्षण पद्धति। 2
- (c) एक अच्छी पाठ्य-पुस्तक के गुण। 2
- (d) भारत के आर्थिक विकास में तृतीयक क्षेत्र का योगदान। 2

(पंजाबी अनुवाद)

नोट :- यूनिट I से IV तक उन्हे उचित रूप में चुनकर प्रश्न करें। यूनिट-V लाਜ਼मी ਹੈ।

यूनिट-I

1. ਭੂਗੋਲ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਨਾਲ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 4+4
2. ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਲਕਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ? NCF-2005 ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 2+6

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪੱਘਾਪਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਧੀ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 8
4. ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵਿਚਾਰ-ਮੰਥਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਸ਼ਾਸਤਰੀ ਜਾਂਚ ਤਕਨੀਕਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 4+4

ਯੂਨਿਟ-III

5. 'ਪਾਠਕ੍ਰਮ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 2+6
6. ਪੇਂਡੇਵਰ ਵਿਕਾਸ ਕੀ ਹੈ ? ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 2+6

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 8
8. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕੁਝ ਉਪਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 4+4

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਲਘੂ ਉੱਤਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :
 - (a) ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਵਾਇਰਾ। 2
 - (b) ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਧੀ। 2
 - (c) ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਗੁਣ। 2
 - (d) ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ। 2